

מראי מקומות - מועד קטן

ט.

וכ' ר' משה דמשמע מרש"י במנחות (צ"ה) דבאמת היו שערים בבית ראשון, דמשמע דלא היו צריכין פרוכת כלל, ולא הי' שם אלא לצניעות [מסתמא כונתו דכשפותח הדלתות ליכנס לקה"ק, יהי' מכוסה בפרוכת] וגם מקראי במלכים משמע כן, וא"כ הקו' מעיקרא ליתא, דבאמת היו שם דלתות.

ו. ולא איפטריתו מיני באורתא, אמרו לי, למדתנו רבנו וכו'

ק', הא כיון דגם רשב"י ידע זה, א"כ מה הק' לו. וכ' המהרש"א (עמוד ב') דשאלם לחדודי. וכ' השפת אמת דאפשר דלרוב ענוותנותו לא חשיב להו כתלמידים שלו, וא"כ ס"ל דאין שייך לימוד זה כאן. אולם ע' בביאור הגר"א (יו"ד רמ"ב, ס"ק נ"ט), שהביא רא"י מכאן למש"כ השו"ע שם (סעי' כ"ג) דכל זמן שמזכיר שמועה בפני רבו, צריך לומר כך למדתנו רבנו. כלומר, אפי' אם רבו לא לימד לו שמועה זו, צ"ל למדתנו רבנו. וא"כ, שפיר י"ל דרשב"י לא ידע מימרא זו, וא"ל כן דרך כבוד.

ז. תלמיד שנפטר מרבו ולן באותה העיר, צריך ליפטר ממנו פעם אחרת

כ' הרמ"א (יו"ד רמ"ב, ט"ז) דדוקא שלא אמר לו מתחלה שרוצה ללון בעיר, אבל אם הגיד לו בשעה שנטל רשות דדעתו ללון בעיר, אז אי"צ לחזור וליטול ממנו רשות. ודבר זה מקורו מהנמוקי יוסף (ג: בדפי הרי"ף), דכ' ע"פ גירסת הרי"ף דשלמה המלך שלח את העם בכ"ד לחודש, דבאמת נטלו העם רשות בכ"ב ללכת בכ"ג, ולכן באמת לא היו צריכים ליטול עוד רשות בכ"ג, אלא דאח"כ החליטו לצאת בכ"ד, ולכן הלכו בכ"ג ליטול עוד רשות לצאת בכ"ד. ותמה הש"ך (שם, ל"ג) דע"כ טעות סופר הוא בדברי הרי"ף, שהרי מבואר בקראי דשאלו רשות בכ"ג ויצאו בכ"ג, וא"כ לכאור' משמע דבכל ענין צריכים ליטול רשות ביום צאתם, ואף אם אין רא"י ליסוד זה, אבל עכ"פ ודאי אין מכאן מקור לחלק, והניח בצ"ע. וכן תמה הגר"א שם הרמ"א, וכ' דהרא"י מהרי"ף הוא להיפוך, וע' בט"ז (שם, ט') מש"כ באריכות ליישב דברי הרמ"א.

ח. זיל גביהון דליברכוך

כ' המאירי על גמ' זו, "לעולם תהא ברכת תלמיד חכם חביבה לו לאדם, וישתדל בכל כחו שיברכהו".

א. איבעי לי' למינטר עד החג

פי' תוס', כדי שלא יתבטלו ישראל ממלאכתן כ"כ. עוד פי' המהרש"א ד"ל דאיבעי לי' למינטר עד החג כדי שלא יעברו מלהתענות ביוה"כ, דעכשיו שהקדימו, לא התענו ביוה"כ, כמבואר בהמשך הגמ'.

ב. איבעי לי' לשיורי פורתא, שיורי בנין בהמ"ק לא משיירינן

ע' בשואל ומשיב (מהדורא שביעאה, סי' ל"ז), שהביא משו"ת מהר"ם מינץ (הובא בש"ך יו"ד רמ"ו, כז) דכ' דכשבאין לסוף המסכת, יניח מעט עד שעת הכושר כדי לשמוח ולאכול בשעת הכושר. וכ' השו"מ שיש להביא רא"י לזה מהגמ' כאן, דהגמ' הק' למה לא עשה שלמה כן לענין בנין בית המקדש, והשיב רק דלענין בית המקדש לא משיירינן, ומשמע דבדברים אחרים שפיר יכול לשייר פורתא כדי לשמוח בשעת הכושר.

ג. אמרו ק"ו, ומה משכן, וכו'

דהיינו, דלמדין מקרבנות שהנשיאים הביאו בשבת, דכ"ש דלענין בהמ"ק יכולים לחלל יוה"כ. והק' העמק ברכה (חזה"מ ה'), איך שייך ללמוד מחנוכת המשכן, הא הוראת שעה היתה, ואיך למדין לדורות מקדשי שעה. וכ' דנראה מוכח מכאן כדעת הרמב"ן על התורה שם בפ' נשא, דמצות חנוכת המקדש והמזבח היא מצוה לדורות, שנצטוו לעולם לחנך את המקדש והמזבח, ולכך עשה שלמה חנוכת הבית. וא"כ, שפיר ילפי' מחנוכת הנשיאים דחנוכת המקדש דחי שבת, כיון דגם חנוכת המשכן לא הי' הוראת שעה אלא מצוה לדורות.

ד. אין שמחה בלא אכילת ושת'

ויש לעי', מהכ"ת שהיו צריכים לשמוח בחנוכת הבית, הא כל מצות חנוכת הבית הי' רק להביא קרבנות. וכ' התוס' הרא"ש דאע"ג דלא כת' שמחה בחנוכת המקדש, אלא רק הבאת קרבנות, מ"מ כשמביאין קרבנות צריך להיות שם שמחה, כדכתי' וזבחת שלמים ואכלת שם ושמחת.

ה. דבקו שערים זה בזה

פרש"י בשבת (ל), של קדשי הקדשים. ע' באגרות משה (חלק א', קדשים סי' ב'), שהביא שהק' לו אביו דאף בבית ראשון לא היו שערים אלא פרוכת, וא"כ מה שייך לומר דבקו שערים זה בזה.